

НАЦИОНАЛЕН ЦЕНТЪР ЗА ИЗУЧАВАНЕ НА ОБЩЕСТВЕННОТО МНЕНИЕ ПРИ НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

ОБЩЕСТВЕННОТО МНЕНИЕ ЗА РАВНОПОСТАВЕННОСТТА НА ПОЛОВЕТЕ

18 - 28 февруари, 2001

Коментар - Николай Костов

Паспорт на изследването

Национално представително изследване проведено в периода 18 - 28 февруари 2001 година сред 1225 лица от 175 гнезда в населените места. Реализирана извадка 1091 лица.

Условия за равнопоставеност на участието на жените в политиката

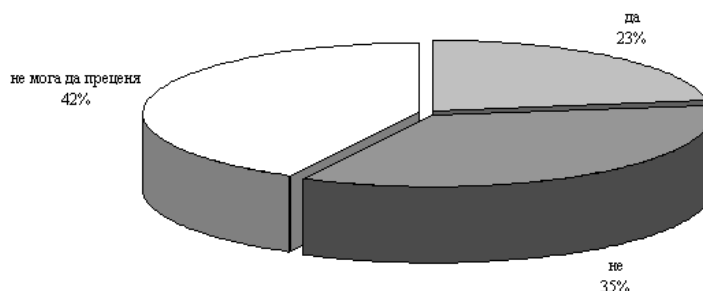
За участието на жените в политическия живот на България няма пречки от политическо или законодателно естество.

Политическите партии и структури в страната не поставят специални изисквания или ограничения за членство. Това е реален израз на демокрация и равнопоставеност между половете по тези признаци. Недостатъчно и не отговарящо на обществените нагласи, обаче е участието на жените в йерархията на политическите структури, включването им в ръководни и управленски органи и политически конфигурации и др.

Условията, от които зависи участието на българските жени в политиката е един от акцентите в анализа на данните от настоящото изследване.

Резултатите показват, че голяма част от предпоставките за по- активно включване на жените в политическия живот на страната се дължат на отношението към тях вътре в самите политически субекти.

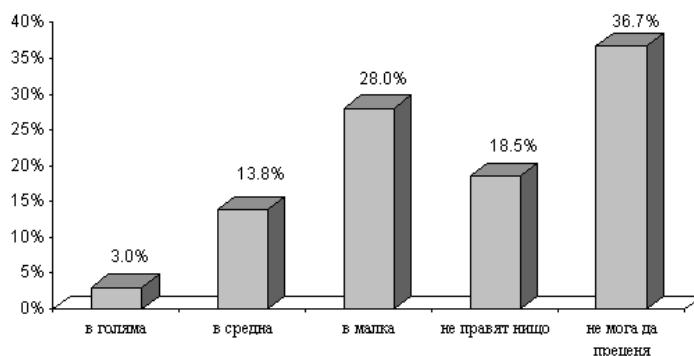
Според вас българските политически партии насърчават ли или не жените членуващи в тях да се кандидатира за ръководни постове

Само една пета - 22,5% от пълнолетните граждани изразяват мнението, че българските политически партии насърчават членуващите в тях жени да се кандидатира за ръководни политически и управленски постове. По голяма част от хората на такова мнение са мъже-24%, на възраст между 40 и 49 години- 27,4%, разведени-25%, хората със средно и по високо образование - между 25 и 27%, живеещите в областните градове и София.

Изследването показва, че малко внимание се отделя от българските политически партии на работата по привличането на жените в политиката. А това е важно условие за постигане на равнопоставеност на участието им в политическия живот.

В каква степен партиите в България работят за привличането на жените в политиката

Едва 17% изразяват мнение, че българските политици извършват някаква работа, специално насочена към привличането на жените за активно участие в политическия живот.

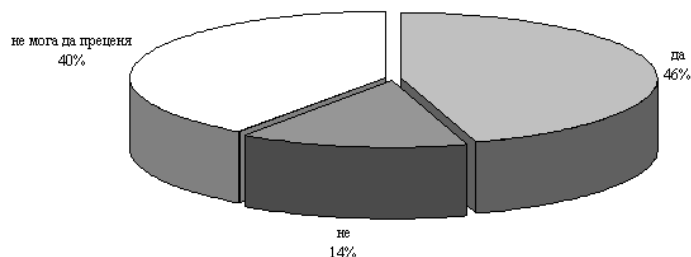
За около 46% от изследваните партии, в малка степен или въобще не отделят внимание в работата си по намиране на форми и начини за привличане на повече жени за участие в политическия живот на страната.

В преобладаващата си част това са една трета от хората между 30 и 39 години- 34%, семейните-30,5%, по-образованите, живеещите в градовете и в София и лицата с доходи до 400 лв.

Изводът, който се налага е, че българските политически партии недостатъчно осъзнават важноста на проблема за равнопоставеността на половете по отношение на участието им в политиката. Без да има писани или забраняващи правила, на практика работата на политическите партии по привличането и насърчаването на жените за участие, особено в ръководни политически постове е незадоволителна.

Преобладаващата обществена нагласа е, че женското участие в политиката ще я направи по-ефективна. Това мнение се поддържа от- 45,3% от изследваните.

По-масовото участие на жени в политиката ще я направи ли по-ефективна?

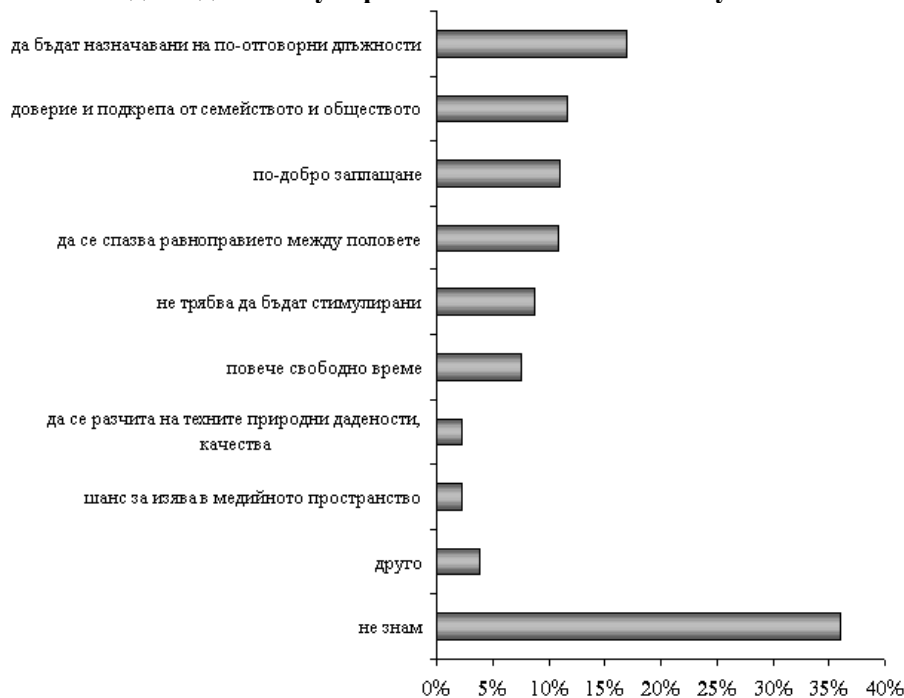
По същество това е ресурсът от хора с модерно мислене и нагласи за работа, на който би следвало да разчитат, както политическите организации, така и неправителствените организации с отношение към проблема.

В преобладаващата си част застъпващите подобно мнение са жени - 51,4%, хора в трудоспособна възраст, разведени- 69%, между 50 и 60% от хората със средно специално и висше образование, хора от областните градове и 50% от лицата с доходи в диапазона между 140 и 300 лева.

Само 14,4% не са убедени и са настроени негативно към това жените да се занимават с политика.

Големият брой на хората без мнение по този въпрос, обаче е свидетелство, че дебатът в обществото за по - активно и реално участие на жените в политическия ни живот не е приключил, не са използвани в достатъчна степен институционални и обществени възможности за формиране на позитивни обществени нагласи към участието на жени по всички етажи на политиката.

Как, според вас могат да бъдат стимулирани жените за по-голямо участие в политиката?

На първо място, според 15,3% от изследваните, политическите партии трябва да променят отношението си към членуващите в тях жени. Те не трябва да ги възприемат само като елемент от общата членската маса, а да се стимулира назначаването и избирането им на повече и по-отговорни длъжности в самите партии или политически формирания.

Това мнение се подкрепя от 21% от хората между 40 и 60 години, от 26,7% от хората, които получават месечни доходи до 200 лева и 30% от лицата с месечен доход до 300 лева.

Подкрепя се и от около една четвърт от хората с по-високи степени на образование.

Няма съществени различия в мненията на жените и мъжете по този проблем.

На второ място, според - 10,5% от изследваните трябва да се осигури по-голямо доверие и подкрепа към жените както в семейството, така и в обществото за техните възможности за реализация в политиката.

Този е по-трудният за решаване проблем, доколкото се отнася до сериозни промени в психологията и манталитета на ниво семейство, до новите функции и роли на жената в съвременния обществено политически живот и др.

Може да се очаква, че по - лесно ще се извършат промени сред хората по-склонни към тях, като по образованите - 14% и хора с високи доходи над 400 лв. - 35%.

На трето място по относителен дял от около 10%, но с особена важност за по - масово участие на жени в политиката е спазването на условието те да бъдат в равнопоставено положение с колегите мъже , както и подходящото заплащане на този труд.

Реалното равнопоставяне с мъжете е стимул и условие за по активното включване в политиката на младежите до 29г. - 13,2%,за разведените -19,4% , за живеещите в големите градове - 17,1% и за хората с доходи над 300 лева - 17 - 18 %.

Важни ориентири в бъдещата работа на неправителствените и феминистки организации по стимулирането на жените за по активно включване в политиката според изследваните са промени в образователните програми на училището, включващи подходящи нови предмети, разширяването на зоните и възможностите за по-голямо участие на жените в неформални организации,

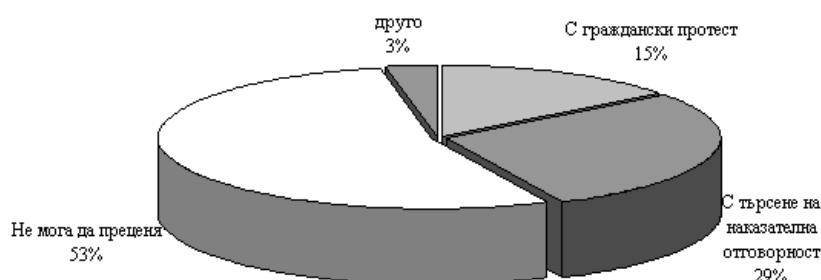
привличането им по местоживеее в решаването на по-широк кръг от местни, на общините проблеми и включването в програмите на политическите партии на задачи в това направление.

Отношение към равнопоставеността

1. В обществото

43,1% от българските граждани са остро чувствителни към всеки опит да бъдат противопоставяни половете в обществото, дори и чрез реклами.

Ако в рекламни материали има обиден за мъжете или за жените смисъл, как трябва да се реагира на подобни материали

Публичната обида на половете, предизвиква нетърпимост и повече желание за търсене на наказателна отговорност,отколкото реакции чрез форми на граждански протест от страна на засегнатите. По-голяма готовност за съдебна разправа при нарушаването на правата на равнопоставеност на половете има сред хората в активна трудоспособна възраст /30 - 35%/, сред разведените - 47%, сред по-високо образованите 38%, сред категориите на по-високо платените и живеещите в областните градове.

Изследването показва, че реалното прилагане на правото на равнопоставеност на половете не е станало елемент от ценностната система на обществото. 54% от изследваните не могат да преценят или не им правят впечатление обидите към пола.

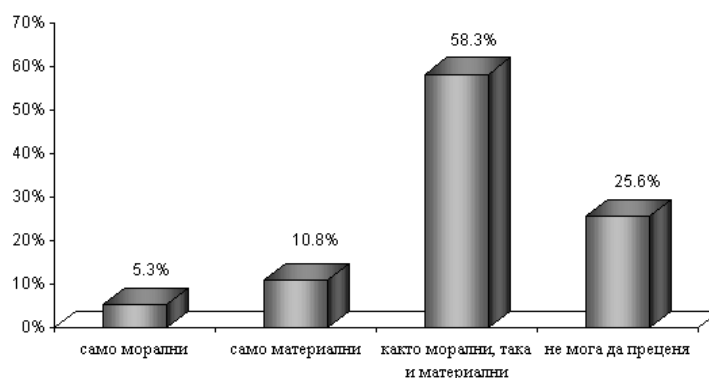
По същество това е контингентът, обект на политическо, възпитателно и образователно въздействие по проблемите на равнопоставеността на половете. Това са пенсионери, хора с ниско или без образование, от селата, от малцинствата и хората с най ниски доходи.

2. В труда

В областта на труда има голямо разнообразие от форми на нарушения на равнопоставеността на половете, но те главно се дължат на нарушаване на закона от работодателите.

Изследването показва, че при нарушения на правата на половете се предпочитат комбинирани санкции, морални и материални, които да се налагат на работодателите.

Какви трябва да бъдат санкциите за работодател, който нарушава закона за равнопоставеността на половете

Данните сочат ,че няма съществени разлики в мненията на различните категории изследвани, че санкциите трябва да бъдат комбинирани - материални и морални при нарушения от страна на работодателите.

Защитата от сексуален тормоз на работното място е включена в проекта за ново законодателство в областта на регулиране на равноправието на половете в обществото.

Актуалността и потребността от такъв закон става очевидна и от резултатите от изследването.

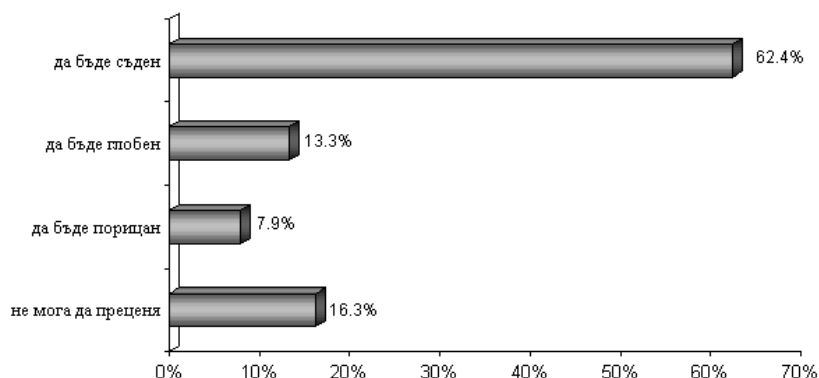
Българските граждани проявяват голяма нетърпимост към действия в процеса на труда, които могат да бъдат квалифицирани като сексуален тормоз.

Нещо повече – те се отнасят към това, като към сериозно предизвикателство към автономността на личността и посегателство към нейните основни човешки права. С това може да се обясни фактът, че 62% от всички изследвани изразяват мнението, че работодателите, които проявяват сексуален тормоз върху, независимо от техния пол трябва да бъдат съдени.

За по-мекки форми на санкциониране на подобно поведение от страна на работодателите има малко привърженици. Само около 7% от всички изследвани са за прилагане на наказанието порицание и 13,3% за налагане на глоби при доказани случаи на сексуален тормоз от работодателя върху наетите работници.

Следва да се подчертае и важното обстоятелство , че няма различие между жени и мъже в изразяването на тези мнения.

Каква трябва да бъде отговорността на работодател в случай на сексуален тормоз на работното място?

По голяма част от привържениците на санкцията порицание са хора между 40 и 49г. - 11%, висшисти - 11% , софиянци - 13%, хора с доходи до 400 лв. - около 10%.

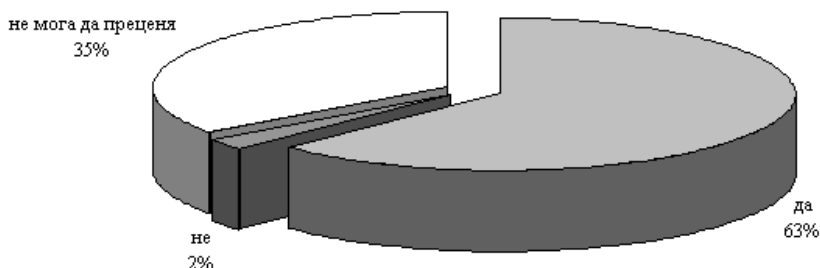
Най-голяма нетърпимост и желание за съдебна разправа при сексуален тормоз се проявява от младите хора във възрастовия диапазон 30-39 години-74,4%, от хората със средно и основно образование - 64 - 70%, от лицата с доходи над 300 лв.

Защитата на равнопоставеността на половете в обществото е многообразна, но може да се извършва по ефективно чрез институционализацията на някои нейни параметри чрез обществени правила, закони, морални норми и др.Една от възможностите прилагана и в страните от Европейския съюз е институцията на Омбудсмана.

Изследването показва, че в преобладаващата си част - 62,8% българските граждани се отнасят позитивно към създаването и.

Само 2,2% изразяват негативно мнение. Проблемът за решаване, както изследването показва е в тези 35% от хората в страната, които не знаят, не могат да преценят и не са чували за такава институционализирана форма на защита на техните права, свързани с равнопоставеността на половете.

В Европейските страни съществува институцията "Омбудсман" необходим ли е такъв защитник при нарушения на права, свързани с половата принадлежност

2/3 от българите приемат като необходимост институцията "Омбудсман" да защитава правата на хората, в това число и тези по полов признак.

Анализът на резултатите показва, че акцентът на разяснителна работа сред тези, които не познават съдържанието на функциите и възможностите на институцията обществен защитник следва да се насочи към категориите лица с по-ниско образование, хората от селата и от малцинствата, хората без доходи и ли с най ниски доходи.

По отношение на равнопоставеността и равните възможности на половете в извършването на неплатен, домашен труд /домакински труд/ преобладава мнението, че равнопоставеността може и следва да се постигне по неформален път - чрез взаимопомощ на семейно равнище, без институционализирана намеса -41%.

По-малко от една трета - 27,3% са за институционализирането на проблема, чрез въвеждането на разпоредби в кодекса на труда и други закони, осигуряващи равнопоставеност на половете и в тази важна област, като например: заплащане на домакинския труд, по-висока заплата на този, който го извършва, по-високи надбавки за деца, по-малко работно време за заетия с домакински труд и др.

Трябва ли жените да бъдат компенсирани по някакъв начин за неплатения домакински труд, според закона за равните възможности?

